

Pellervon Päivä 2013

Sokos Hotel Presidentti, Helsinki 10.4.2013

Avauspuheenvuoro

Valtuuskunnan puheenjohtaja

Maanviljelysneuvos Tauno Uitto

Pellervo-Seura ry

Arvoisa Euroopan parlamentin jäsen,

Arvoisa Cogecan puheenjohtaja,

hyvät naiset ja herrat!

Tervetuloa osuustoiminnan kansainväliselle vuosikymmenelle! Liiketoimintamallimme on määrä kokea uusi tuleminen kaikissa maanosissa vuoteen 2020 mennessä. Startti rakennettiin YK:n kansainvälisenä osuustoimintavuotena 2012. Monet teistä olivat viime vuonna yhteisissä tilaisuuksissamme mukana. Kiitos siitä.

Kansainvälisen osuustoimintaliiton rakentamassa vuosikymmenohjelmassa viehättää näin suomalaisesta näkökulmasta pyrkimys nostaa jäsenten tietoisuus osuustoiminnasta ja opin mukainen sitoutuminen uudelle tasolle. Hyvää on myös, että nuorille pitää kouluissa opettaa osuustoimintamallia. Osuustoimintayritysten johtamistaitoa ryhdytään aiempaa määrätietoisemmin kehittämään ja nuorille leijonille myös kouluttamaan.

Osuuskuntamalli syntyi ja kehittyi tarpeesta rakentaa yritystoimintaa vastuulliselta pohjalta laajojen kansanjoukkojen elinehtojen parantamiseksi. Osuustoiminnalle yhteiskuntavastuu on peruslähtökohta, joka ilmenee rehellisyyttä, kohtuutta ja omavastuuta korostavissa arvoissa ja jäsenten tasapuolisuutta ja oikeudenmukaisuutta korostavissa periaatteissa. Vastuu korostuu huonoina aikoina, jolloin on tosi kysymyksessä. Vastuuta pitää tuntea silloinkin, kun on nousun huumaa ja ajatuksella on taipumus irrota todellisuudesta. Osuustoiminnassa vastuu ei nimittäin ole suhdannekysymys. Ei se ole myöskään muotikysymys. Tältä pohjalta rakennetaan parhaat suunnitelmat ja strategiat.

Osuustoimintayritykset ovat selvinneet aivan kohtuullisesti nykyisessä taloudellisesti epävakaaassa toimintaympäristössä. Minulla on vahva usko osuustoimintayritysten pärjäämiseen markkinataloudessa. Markkinatalouteen ne on nimittäin tehty; lujaksi kuin graniitti, jos jäsenistö, hallinto ja johto niin lujasti päättävät. Osuustoimintayritysten paras etu on jäsenten vahva sitoutuminen omaan yritykseen ja yritysten vahva sitoutuminen jäseniin. Tämä on ensiarvoinen tekijä. Pitkäjänteiseen ajatteluun ja sitoutumiseen kannattaa kannustaa siitäkin huolimatta, että markkinatalouden muodit kannustavat jatkuvaan kilpailuttamiseen. Kannustan siihen, että otamme pioneerihenkeä jälleen mukaan osuustoimintaan. Osuustoiminnassa idea ei ole jatkuva spekulatio vaan jatkuva yhteinen kehittyminen: osuustoimintayritykset ja jäsenet toimivat yhdessä yhteisiin päämääriin.

Jäsenillä ja hallinnolla on vastuu ajatella, osata ja tehdä. Yhdentyvässä maailmassa pitää toimia yli kansallisten rajojen niin liiketoiminnassa kuin yritysten toimintapuitteiden sääntelyssä. Meidän pitää pysyä ajan hermolla. Pysähtyneisyyden oloa pitää vieroksua.

Osuustoimintayritysten vastuusta puhuttaessa on pidettävä mielessä, että yrityksemme tuottavat palveluja kaikille 5,4 miljoonalle suomalaiselle. Monien tulot ovat pienet. Tuotantomme, tuotteidemme, hintatasomme ja jakelujärjestelmämme tulee olla sellaisia, että kaikki saavat syödäkseen, kauppapalvelut kehittyvät kaikkialla ja kaikki saavat pankki- ja vakuutuspalvelunsa. Olemme finanssi- ja talouskriisien aikana ihan viime viikkoinakin oppineet, että tämä ei ole maailmalla, edes rikkaissa maissa, itsestäänselvyys. Tämä kaikki on mielestäni kaikkein vastuullisinta toimintaa. Toivottavasti oppineiden mittarit mittaavat tällaisia perusasioita.

Meille on viime aikoina kirkastunut, että miten suuri osa maailmantaloudesta kulkee veroparatiisien kautta. Osuustoimintayritykset taas maksavat veronsa sinne, missä ne toimivat. Sinne mistä varat on kerättykin. Toivottavasti myös tämä mitataan vastuumittareissa. Uskon palvelujen käyttäjien huomaavan tämän jatkossa yhä selvemmin ja siitä tulee myös kilpailuvaltti.

Elintarvikeketjussa voimatasapainoa haetaan jatkuvasti tuottajien, teollisuuden, kaupan ja kuluttajien kesken. Niin on haettu aina. Meillä on päivittäisiä vääntöjä eri suuntiin, joita joskus ratkotaan lainsäädännölläkin. Olen varma, että suomalainen osuustoiminnallinen elintarvikeketju menestyy parhaiten ketjun osien kumppanuudella. Meidän täytyy tulla täällä Pohjolan perukoilla jatkossakin toimeen.

Osuustoimintayritysten yhteiskunnallisten toimintapuitteiden kehittämisestä tulee pitää alati huolta. Ne pitää olla vähintään samalla tasolla kuin muillakin yritysmaalleilla. Emme voi hyväksyä sitä, että julkisen vallan toimilla nakerretaan osuustoimintayritysten kilpailukykyä ymmärtämät-

tömyyttä tai asia ymmärtäen. Kun keskustelimme asiasta EU:n talouskomissaarin Olli Rehnin kanssa, hän sanoi, että osuustoimintayritysten tasavertaiset toimintaedellytykset täytyy varmistaa. Hyvä niin. Samaa viestiä antoi YK:n osuustoimintavuodesta Kataisen hallituksessa vastaanut ulkoasianministeri Erkki Tuomioja. Hän kuitenkin lisäsi, että EU:sta voisi olla enemmän huolissaan. EU ei välttämättä aina tunnista osuustoimintaa ”markkinadirektiivien maailmassa”, kuten hän ilmaisi. Toivoisimme, että myös Euroopan parlamentissa pidettäisiin tarkasti huolta, että osuuskuntamallin puolia muistetaan pitää. Ettei myöskään nurkkien takaa tule mitään yllätyksiä.

Mitä nämä asiat sitten ovat? Ne liittyvät osuuskuntia koskevaan lainsäädäntöön, kirjanpitosstandardeihin ja -säännöksiin, verotukseen, opetukseen ja tutkimukseen ja monenlaiseen huomioon ja huomioimattomuuteen elinkeinopolitiikassa. Ne liittyvät myös liialliseen sääntelyyn, joka ei enää palvele asiaa vaan hankaloittaa yritystoimintaa.

Yhteinen maatalouspolitiikka raamittaa niitä puitteita, joissa osuustoiminta toimii. Syvä tavoitteemme on, että maa- ja metsätaloustuotannolle on pitkäjänteiset toimintaedellytykset EU:n pohjoisilla alueilla. Jatkuvien ruokaskandaalien maailmassa kannatamme, että ruoan alkuperä tuodaan aina esiin. Se sopii suomalaiselle maataloudelle, osuustoiminnalle ja kuluttajille. Kannustamme voimallisesti tähän. Kilpailutussäädökset tulisi olla sellaisia, että voimme myös julkisella puolella käyttää paikallisia tuotteita.

Finanssialan sääntely on nyt paljon esillä pankkijärjestelmän toimintakyvyn parantamiseksi. Sitä ei voi pitää vieraana ajatuksena, kun katsoo maailman tilaa ja miten pankkialan epäonnistumiset horjuttavat kansan-

talouksia ja ihmisten elämää. Mutta sitä voi pitää vieraana ajatuksena, että suomalainen hyvin asiansa hoitanut osuuspankki hukutetaan sääntelyyn ja veroihin. Kyllä meillä Tyrnävällä pitää voida olla jatkossakin osuuspankki! Myös kilpailulainsäädäntö ja sen tulkinta näyttää olevan toistuva pulma osuustoimintayrityksille.

Tähän kaikkeen osuustoiminnan puolesta puhumiseen meillä on myös kansainvälinen selkänoja. Osuustoiminta nähdään merkittävänä osana kestävästä elämäntapaa. Siitä todistavat YK:n kansainvälinen osuustoimintavuosi 2012 ja alkanut osuustoiminnan kehityksen vuosikymmen. Osuustoiminta on mukana myös kestävän kehityksen Rio +20 -loppuasiakirjassa. Selkänojanamme on myös EU:n komission tiedonanto osuuskuntien edistämisestä Euroopassa vuodelta 2004.

Hyvät kuulijat,

Päivän teemana oli aamupäivällä uusi osuuskuntalaki ja nyt iltapäivällä tuottajaosuustoiminnan asema Euroopan markkinoilla.

Meillä on suuri ilo saada paikalle tuottajaosuustoiminnan Eurooppajärjestön puheenjohtaja Christian Pées ja Euroopan parlamentin jäsen Anneli Jäätteenmäki.

Tervetuloa ja kiitos, että olette voineet tilaisuuteemme saapua.

Toivotan kaikille hyvää seminaaria.

Arvoisa Euroopan parlamentin jäsen Anneli Jäätteenmäki, pyydän teitä kertomaan näkemyksenne elintarviketalouden toimintaympäristön muutoksesta niin kuin se näkyy teidän työssänne. Olkaa hyvä!